

ani brać czynnego udziału w działalności związków zawodowych, których byli członkami w chwili powołania do tej służby.”

Art. 41. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1983 r. Nr 16, poz. 78, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 34, poz. 178 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 4, poz. 19) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Żołnierzom zawodowym nie przysługuje prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzowi zawodowemu godziwych warunków służby i uposażenia.

2. Z chwilą powołania do zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo w związkach zawodowych.”

Art. 42. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121 i Nr 51, poz. 300) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40:

a) w ust. 1 wyrazy „pracowników urzędów państwowych” skreśla się,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa stanowiska, o których mowa w ust. 1.”,

2) art. 41 skreśla się.

Art. 43. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306 i Nr 89, poz. 517) dział VI skreśla się.

Art. 44. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103) rozdział 7 skreśla się.

Art. 45. 1. Ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa, a także ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy określają do dnia 30 września 1991 r., w drodze porozumienia, zasady korzystania i podziału majątku Zrzeszenia Związków Zawodowych, przekazanego na zasadach i w trybie

określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 1 niniejszej ustawy.

2. Czynności prawne przekraczające zakres zwykłego zarządu majątkiem, którego dotyczy ust. 1, są nieważne, a dokonane w drodze tych czynności przeniesienia praw do składników majątkowych są bezskuteczne, korzyści zaś uzyskane przez osoby trzecie w wyniku tych czynności podlegają zwrotowi na rzecz uszczuplonego majątku, o jakim mowa w tym przepisie.

3. W zakresie odszkodowania i waloryzacji odpowiednie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 25 października 1990 r. o zwrocie majątku utraconego przez związki zawodowe i organizacje społeczne w wyniku wprowadzenia stanu wojennego (Dz. U. z 1991 r. Nr 4, poz. 17).

4. W razie niezawarcia porozumienia w terminie wymienionym w ust. 1, zasady korzystania i podziału majątku, o którym mowa w ust. 1, określi w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

Art. 46. Rejestracja organizacji związkowych dokonana przed dniem wejścia w życie ustawy zachowuje moc prawną.

Art. 47. Pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w zarządzie zakładowej organizacji związkowej, korzystającym w dniu wejścia w życie ustawy ze zwolnienia od pracy na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługuje prawo do dalszego korzystania ze zwolnienia od pracy na warunkach określonych tymi przepisami, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 1993 r.

Art. 48. 1. Traci moc ustawa z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 1985 r. Nr 54, poz. 277, z 1988 r. Nr 11, poz. 84, z 1989 r. Nr 20, poz. 105 i z 1990 r. Nr 30, poz. 179).

2. Do czasu wydania rozporządzenia Rady Ministrów, o którym mowa w art. 39 ust. 5 niniejszej ustawy, pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie art. 58 ustawy wymienionej w ust. 1.

Art. 49. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

235

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o organizacjach pracodawców.

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.

2. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, zatrudniająca pracowników, której przedmiotem działania jest prowadzenie działalności gospodarczej.

3. Prawo tworzenia związków wymienionych w ust. 1 mają również osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne prowadzące działalność gospodarczą, zatrudniające pracowników okresowo.

Art. 2. Związki pracodawców mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich, a każdy związek, federacja i konfederacja ma prawo do przystępowania do międzynarodowych organizacji pracodawców.

Art. 3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje są samorządne i niezależne w swej działalności statuto-

wej od organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Art. 4. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje nie mogą podejmować działań zmierzających do ograniczenia praw pracowników do zrzeszania się w związki zawodowe oraz działań mających na celu sprawowanie kontroli nad związkami pracowników.

Art. 5. Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych członków wobec związków zawodowych pracowników, organów władzy i administracji państwowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Art. 6. Majątek związków pracodawców, ich federacji i konfederacji powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z własnej działalności i dochodów z majątków organizacji.

Rozdział 2

Tworzenie związków pracodawców

Art. 7. 1. Związek pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców.

2. Decyzje dotyczące członkostwa pracodawcy będącego osobą prawną w organizacji pracodawców podejmuje organ upoważniony do składania oświadczeń woli w jej imieniu.

3. Zgromadzenie założycielskie, które podjęło uchwałę o założeniu związku pracodawców, uchwała statut i wybiera komitet założycielski w liczbie co najmniej 3 osób.

Art. 8. 1. Statut związku pracodawców powinien zawierać w szczególności:

- 1) nazwę związku, siedzibę oraz terytorialny zakres działania,
- 2) organy związku, zakres ich uprawnień, tryb ich wyboru i odwołania oraz okres kadencji,
- 3) podstawowe cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 4) sposób nabywania i utraty członkostwa,
- 5) prawa i obowiązki członków,
- 6) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 7) zasady dokonywania zmian statutu, rozwiązywania związku i przeznaczenie jego majątku w razie likwidacji,
- 8) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich.

2. Związki, które zamierzają tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, określają w statucie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek.

Art. 9. 1. Komitet założycielski w terminie 30 dni od dnia utworzenia związku pracodawców składa wniosek o rejestrację związku w sądzie wojewódzkim właściwym miejscowo ze względu na siedzibę związku. Po bezskutecznym upływie tego terminu uchwała o utworzeniu związku pracodawców traci moc.

2. Sąd odmówi rejestracji związku pracodawców, jeżeli nie zostały spełnione wymagania określone w art. 7 i 8 lub jeżeli statut związku jest niezgodny z przepisami ustawy.

3. Postanowienie sądu w przedmiocie rejestracji związku podlega zaskarżeniu do sądu apelacyjnego.

Art. 10. Związek pracodawców nabywa osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

Art. 11. 1. Związek pracodawców zawiadamia niezwłocznie sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek pracodawców i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. Art. 13 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 12. 1. Sąd skreśla związek pracodawców z rejestru, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 pracodawców przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku pracodawców.

3. Postanowienie sądu o skreśleniu z rejestru podlega zaskarżeniu do sądu apelacyjnego.

Art. 13. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związku pracodawców są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także wzór i sposób prowadzenia rejestru związków pracodawców.

Art. 14. Przepisy art. 7—13 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2, z tym że:

- 1) liczba założycieli tych organizacji nie może być mniejsza niż trzy,
- 2) organizacje te rejestruje Sąd Wojewódzki w Warszawie,
- 3) sąd skreśla organizacje z rejestru, gdy liczba członków utrzymuje się poniżej trzech przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

Rozdział 3

Uprawnienia organizacji pracodawców

Art. 15. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania zarządów oraz układania programów działania.

Art. 16. 1. Federacje i konfederacje wymienione w art. 2 mają prawo opiniowania założeń i projektów ustaw oraz aktów wykonawczych do tych ustaw w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców.

2. Organy władzy i administracji państwowej oraz organy samorządu terytorialnego obowiązane są zapewnić organizacjom pracodawców wykonywanie uprawnień, o których mowa w ust. 1, na równych prawach ze związkami zawodowymi.

Art. 17. Związki pracodawców uczestniczą, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w prowadzeniu rokowań zbiorowych, w zawieraniu układów zbiorowych pracy oraz innych porozumień w zakresie objętym ich zadaniami statutowymi.

Art. 18. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki pracodawców oraz federacje i konfederacje służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między ich członków.

2. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Rozdział 4

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 19. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że dany organ związku pracodawców prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni do dostosowania działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczyna się na wniosek właściwego prokuratora wojewódzkiego.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę indywidualnie nakładaną na członków danego organu związku,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego

w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku pracodawców z rejestru. Od orzeczenia przysługuje środek odwoławczy do sądu apelacyjnego.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1—3, stosuje się odpowiednio art. 13.

5. Związek skreślony prawomocnym orzeczeniem z rejestru jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

6. Przepisy ust. 1—5 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20. 1. Organizacje zrzeszające pracodawców na podstawie dotychczasowych przepisów mogą stać się, po dostosowaniu swych statutów do przepisów ustawy i po spełnieniu wymagań przewidzianych w ustawie, organizacjami pracodawców w rozumieniu art. 1 ust. 2 lub art. 2.

2. Do czasu powstania na podstawie przepisów ustawy ogólnokrajowej reprezentacji pracodawców, nie dłużej jednak niż do dnia 30 września 1991 r., prawa i interesy pracodawców polskich w stosunkach międzynarodowych reprezentuje Konfederacja Pracodawców Polskich.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

236

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Spór zbiorowy pracowników z pracodawcą lub pracodawcami może dotyczyć warunków pracy, płac lub świadczeń socjalnych oraz praw i wolności związkowych pracowników lub innych grup, którym przysługuje prawo zrzeszania się w związkach zawodowych.

Art. 2. 1. Prawa i interesy zbiorowe pracowników wskazane w art. 1 są reprezentowane przez związki zawodowe.

2. Prawa i interesy pracodawców w sporach zbiorowych mogą być reprezentowane przez właściwe organizacje pracodawców.

Art. 3. 1. W zakładzie pracy, w którym działa więcej niż jedna organizacja związkowa, każda z nich może reprezentować w sporze zbiorowym interesy stanowiące przedmiot tego sporu.

2. Jeżeli działające w zakładzie pracy organizacje związkowe tak postanowią, w sporze zbiorowym występuje wspólna reprezentacja związkowa.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do reprezentacji interesów zbiorowych w sporach wielozakładowych.

4. W imieniu pracowników zakładu pracy, w którym nie działa związek zawodowy, spór zbiorowy może prowadzić organizacja związkowa, do której pracownicy zwrócili się o reprezentowanie ich interesów zbiorowych.

Art. 4. 1. Nie jest dopuszczalne prowadzenie sporu zbiorowego w celu poparcia indywidualnych żądań pracowników, jeżeli ich rozstrzygnięcie jest możliwe w postępowaniu przed organem rozstrzygającym spory o roszczenia pracowników.

2. Jeżeli spór dotyczy treści układu zbiorowego pracy lub innego porozumienia, którego stroną jest organizacja